

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์ซีเอสเอฟ" มีวัตถุประสงค์การวิจัย (1) เพื่อศึกษาซีเอสเอฟในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล (2) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟ (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานตามปกติและกลุ่มที่ใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟ

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์ซีเอสเอฟ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental research) มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์กิจกรรมและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์ซีเอสเอฟ
3. เมื่อได้แนวทางปฏิบัติการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้การวิเคราะห์เมทริกซ์ซีเอสเอฟแล้ว นำไปสร้างคู่มือกระบวนการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน และนำไปดำเนินการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่ศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี ปีการศึกษา 2548 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 50 คน แบ่งออกเป็น กลุ่มควบคุมจำนวน 25 คน และกลุ่มทดลองจำนวน 25 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบประเมินทักษะการรับใหม่และการเตรียมคลอด และแบบประเมินทักษะการทำคลอด ในระยะดำเนินการทดลองโดยให้อาจารย์ผู้นิเทศ นักศึกษา 2 ท่าน ประเมินทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาแต่ละคน
2. เก็บรวบรวมข้อมูลทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองโดยใช้แบบประเมินทักษะการรับใหม่และการเตรียมคลอด และแบบประเมินทักษะการทำคลอด

ในระยะดำเนินการทดลองโดยให้อาจารย์ผู้นิเทศนักศึกษา 2 ท่าน ที่เคยประเมินทักษะของ นักศึกษากลุ่มควบคุมประเมินทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาแต่ละคน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ ซีเอสเอฟ ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟ ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานตามปกติและกลุ่มที่ใช้กิจกรรมที่ได้ จากวิธีซีเอสเอฟ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ซีเอสเอฟ

1.1 กิจกรรมที่ได้จากการใช้วิธีซีเอสเอฟและการวิเคราะห์เมทริกซ์ซีเอสเอฟประกอบด้วย 7 กิจกรรม ดังนี้ (1) นักศึกษาต้องมีการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา (2) นักศึกษาต้องมีบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน (3) นักศึกษาต้องมีการวางแผนในการศึกษา (4) นักศึกษาต้องมีทักษะการแสวงหาความรู้ในการศึกษาความรู้ทั้งจากเอกสารและจากผู้รู้ (5) นักศึกษาต้องมีการสังเกตกระบวนการพยาบาลก่อนฝึกปฏิบัติงาน และจินตนาการว่าควรปฏิบัติงานอย่างไร (6) นักศึกษาต้องมีการตั้งคำถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ (7) นักศึกษาต้องมีการติดตามและประเมินผลตนเอง

1.2 จากการวิเคราะห์กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟทั้ง 7 กิจกรรม ในการนำไปใช้ พบว่า ปัจจัย G คือ การปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือปัจจัย E การประเมินคุณค่า และปัจจัย A คือแรงจูงใจ โดยคะแนนเฉลี่ยในแต่ละใบงานมีความใกล้เคียงกันมากกว่าปัจจัย E การรวบรวม ข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟ

2.1 จากการนำกิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟไปทดลองใช้ กับนักศึกษาพยาบาล ผลการทดลองมีดังนี้

กิจกรรมที่ 1 นักศึกษาต้องมีการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา

ผลการทดลองพบว่า นักศึกษามีการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาไว้ดังนี้ (1) มีเป้าหมายที่จะได้ปฏิบัติงานจริง และทำคลอดจริง (2) ให้การพยาบาลผู้คลอดในระยะต่างๆคือ ก่อนคลอด

ขณะคลอดและหลังคลอดได้ (3)สามารถเก็บcase ประสบการณ์ได้ครบตามเกณฑ์ที่วิทยาลัย กำหนด (4)มีความชำนาญในการปฏิบัติงาน (5)สามารถนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ปฏิบัติจริงเมื่อจบ การศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพแล้ว (6)ได้เรียนรู้ความรู้สึกของผู้เป็นแม่

กิจกรรมที่ 2 นักศึกษาต้องมีบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน

ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาพยาบาลร้อยละ 84 มีอาจารย์พยาบาลเป็นบุคคลที่เป็น แบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน นักศึกษาพยาบาลร้อยละ 8 มีพยาบาลประจำหอผู้ป่วยเป็นบุคคล ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน นักศึกษาพยาบาลร้อยละ 4 มีบิดา มารดา เป็นบุคคลที่เป็น แบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน และนักศึกษาพยาบาลร้อยละ 4 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีใน การปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล พบว่า บุคคลที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานของนักศึกษา พยาบาล เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดีและมีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นผู้มีลักษณะทางวิชาการ ร้อยละ 16.39 เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เป็นผู้เสียสละ ร้อยละ 11.48 และเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้มีมีความเอื้ออาทร เอาใจใส่นักศึกษาและผู้ป่วยเสมอ และมีความสุ่ม รอบคอบและใจเย็น ร้อยละ 9.84 ส่วนคุณลักษณะอื่นๆคือ เป็นผู้ที่รู้จักถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้ที่มีความขยัน เป็นผู้มีความ ขยันหมั่นเพียรในการให้การพยาบาลเป็นผู้ที่มีความมั่นใจ และเป็นผู้มีความอดทน

กิจกรรมที่ 3 นักศึกษาต้องมีการวางแผนในการในการศึกษา ทั้งในด้านความรู้ การวางแผนที่จะเก็บcase ประสบการณ์ และการเตรียมความพร้อมในด้านร่างกายด้วย

ผลการทดลองพบว่า การวางแผนของนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นรายวัน (daily plan) คือร้อยละ 76 ส่วนนักศึกษาที่วางแผนเป็นรายสัปดาห์(weekly plan) คิดเป็นร้อยละ 24 ซึ่งสำหรับผู้ที่ วางแผนเป็นรายวัน มีการระบุจำนวน case ประสบการณ์ ในแต่ละวัน ระบุวันที่วางแผนไว้อย่าง ชัดเจนอย่างชัดเจน ส่วนแผนรายสัปดาห์มีการระบุจำนวน case ประสบการณ์ ในแต่ละวัน ระบุ วันที่วางแผนไว้อย่างชัดเจนอย่างชัดเจนเช่นกัน

กิจกรรมที่ 4 นักศึกษาต้องมีทักษะการแสวงหาความรู้ในการศึกษาความรู้ทั้งจาก เอกสารและจากผู้รู้

ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดคิดเป็น ร้อยละ 86 รองลงมาที่มีการศึกษาหาความรู้จากอาจารย์พยาบาลคิดเป็นร้อยละ 16 และนักศึกษา ที่ศึกษาหาความรู้จากแหล่งสารสนเทศอื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต นักศึกษาพยาบาลรุ่นพี่ และ เจ้าหน้าที่บนหอผู้ป่วยคิดเป็นร้อยละ 8

กิจกรรมที่ 5 นักศึกษาต้องมีการสังเกตกระบวนการพยาบาลก่อนฝึกปฏิบัติงานและ จินตนาการว่าควรปฏิบัติงานอย่างไร

ผลการทดลองพบว่า ด้านทักษะการรับใหม่และการเตรียมผู้คลอด นักศึกษาพยาบาลทุกคนสามารถเขียนขั้นตอนการรับใหม่และการเตรียมคลอดได้อย่างถูกต้อง ชาติเพียงขั้นตอนเล็กน้อยที่ไม่ใช่กิจกรรมหลักที่สำคัญ ด้านทักษะการทำคลอด นักศึกษาส่วนใหญ่ เขียนขั้นตอนได้ถูกต้อง และครบถ้วนคิดเป็นร้อยละ 70 มีนักศึกษาส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 30 ที่เขียนขั้นตอนการทำคลอดได้ถูกต้อง แต่ยังมีการจัดลำดับขั้นตอนไม่ถูกต้องอยู่บ้างเล็กน้อย

กิจกรรมที่ 6 นักศึกษาต้องมีการตั้งคำถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ

ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการตั้งคำถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจอย่างสม่ำเสมอตลอด 3 สัปดาห์ที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 68 นักศึกษาร้อยละ 32 มีการตั้งคำถามที่ไม่สม่ำเสมอ และจากการตั้งคำถามของนักศึกษาแต่ละคนพบว่ามีการตอบคำถามให้ตัวเองร้อยละ 60 ขึ้นไป

กิจกรรมที่ 7 นักศึกษาต้องมีการติดตามและประเมินตนเอง

ผลการทดลองพบว่า ในสัปดาห์ที่ 1 นักศึกษามีการประเมินผลตนเองร้อยละ 96 สัปดาห์ที่ 2 นักศึกษามีการประเมินผลตนเองร้อยละ 64 และสัปดาห์ที่ 3 นักศึกษามีการประเมินผลตนเองร้อยละ 80

2.2 นักศึกษากลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานตามปกติ และผ่านเกณฑ์การฝึกทักษะปฏิบัติงาน มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การฝึกทักษะปฏิบัติงาน มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 84 นักศึกษากลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวีซีดีเอสเอฟ และผ่านเกณฑ์การฝึกทักษะปฏิบัติงาน มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การฝึกทักษะปฏิบัติงาน คือ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40

2.3 นักศึกษาที่ฝึกทักษะปฏิบัติงานตามปกติและกลุ่มที่ฝึกทักษะการปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวีซีดีเอสเอฟ มีความสามารถในการผ่านเกณฑ์การฝึกปฏิบัติงานในด้านของการเก็บ case ประสบการณ์ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 คำนวนค่า χ^2 ได้เท่ากับ 23.12 และ $p=.00$

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานตามปกติและกลุ่มที่ใช้กิจกรรมที่ได้จากวีซีดีเอสเอฟ

3.1 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานด้านทักษะการรับใหม่และการเตรียมคลอดพบว่ากลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวีซีดีเอสเอฟ มีคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่า และมีความสามารถที่ใกล้เคียงกัน มากกว่ากลุ่มที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานตามปกติ ส่วนทักษะการปฏิบัติงานการทำคลอดพบว่ากลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวีซีดีเอสเอฟ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำ

กว่ากลุ่มที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานตามปกติเล็กน้อย แต่ความสามารถของนักเรียนใกล้เคียงกันมากกว่ากลุ่มที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานตามปกติ

3.2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟ และกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานตามปกติ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติการพยาบาล การรับใหม่และการเตรียมคลอด และการทำคลอด พบว่า ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล การรับใหม่และการเตรียมคลอด นักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟ มีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานสูงกว่ากลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พิจารณาทักษะปฏิบัติการพยาบาล การทำคลอดระหว่างกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟ และกลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานตามปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยจะพบว่าทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลในเรื่องการทำคลอดของทั้ง 2 กลุ่มนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งตั้งข้อสังเกตได้ว่า การทำคลอดนั้นเป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำกับชีวิตคน นับว่าเป็นกิจกรรมสำคัญที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาเป็นอย่างดี นักศึกษาพยาบาลทุกคนให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะการทำคลอด เนื่องจากไม่สามารถกำหนดได้ว่าเมื่อใดจะมีการคลอดเกิดขึ้น ทุกคนจึงมีความตั้งใจและมีการเตรียมความพร้อมตลอดเวลา มีการทบทวนขั้นตอนและฝึกปฏิบัติอยู่เสมอ การเตรียมตัวที่พร้อมและความตั้งใจของนักศึกษาทุกคน จึงส่งผลให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมนี้ได้ดีในระดับที่ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาคะแนนของนักศึกษาแต่ละคนที่ได้ปฏิบัติทักษะการทำคลอด จะเห็นได้ว่า กิจกรรมทั้ง 7 ที่นำไปทดลองใช้ได้ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานโดยใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟ มีความสามารถในระดับที่ใกล้เคียงกันมากกว่ากลุ่มที่ฝึกปฏิบัติงานตามปกติ

2. จากการทดลองใช้กิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟพบว่า

2.1 กิจกรรมที่ 1 จะเห็นได้ว่าเป้าหมายในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา มุ่งที่จะฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีทักษะที่ดีในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานทุกอย่างตามที่ภาควิชา กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรีพร พูลสงวน (2539) ซึ่งนักศึกษามีการปฏิบัติด้านการกำหนดเป้าหมายในระดับมากเพื่อให้สอบผ่านครบทุกชุดวิชา แสดงถึงความมุ่งมั่นในการที่จะจบการศึกษาและการคำนึงถึงอนาคตเมื่อจบการศึกษาซึ่งต้องปฏิบัติกับผู้ป่วยจริง การฝึกทักษะจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจ มีความชำนาญในการให้การพยาบาล หากการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเกิดความผิดพลาดและไม่เป็นไปด้วยดี ก็จะส่งผลถึงการปฏิบัติงาน นักศึกษาอาจจะขาดความมั่นใจ และไม่ประสบความสำเร็จในการเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ดี เมื่อจบ

การศึกษาการศึกษาไปแล้ว ดังนั้นการเริ่มตั้งเป้าหมายในการ ปฏิบัติงานใดก็ตาม สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่แท้จริงของบุคคลผู้นั้น นักศึกษา ไม่ได้ใส่ใจแค่เพียงการจบไปเป็นพยาบาล ที่มีทักษะทางการพยาบาลที่ดีเท่านั้น แต่ยังมีเป้าหมายที่จะเรียนรู้ และเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้เป็นแม่ นั้นแสดงถึงการขึ้นฝึกปฏิบัติงานแต่ละครั้ง นักศึกษาไม่ได้มีเพียงเป้าหมายทางวิชาการเท่านั้น นักศึกษายังให้ความสำคัญในด้านคุณธรรมจริยธรรมอีกด้วย การที่นักศึกษาต้องการเรียนรู้ความเป็นแม่ ก็เท่ากับต้องการเข้าใจถึงความรู้สึกพื้นฐานของผู้อื่น ความรู้สึกรัก โลก โกรธ หลง ซึ่งถ้าหากเข้าใจถึงธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องมีความรู้สึกเหล่านี้ นักศึกษาก็จะเข้าใจพฤติกรรมต่างๆของผู้ป่วยโดยง่าย ส่งเสริมให้เป็นพยาบาลที่มีทักษะปฏิบัติงานที่ดีควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมที่ดี อันเป็นคุณสมบัติที่ดีของการเป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความเจ็บป่วยทางร่างกายเพียงอย่างเดียว แต่ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของผู้ป่วยซึ่งนับเป็นสิ่งจำเป็น การที่เราเข้าใจจิตใจของบุคคลที่อยู่ในสภาพอ่อนแอจากการเจ็บไข้ได้ป่วย จะช่วยให้พยาบาลสามารถให้ความช่วยเหลือและดูแลผู้ป่วยได้อย่างเข้าใจ

2.2 กิจกรรมที่ 2 จะเห็นได้ว่าบุคคลที่เป็นแบบอย่างทางด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลนั้น จะต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพดีและมีมนุษยสัมพันธ์ดี และเป็นผู้มีลักษณะทางวิชาการ เป็นอันดับแรกแทนที่จะเป็นผู้มีความชำนาญในการให้การพยาบาล ซึ่งเป็นผู้ที่มีทักษะทางการพยาบาลที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีบุคลิกภาพดีและมีมนุษยสัมพันธ์ดีนั้น จะเป็นจุดแรกที่สร้างความประทับใจให้กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษากล้าที่จะขอคำปรึกษา และเมื่อได้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ ก็จะเกิดเป็นความประทับใจ และยึดบุคคลนั้นเป็นแบบอย่าง งานวิจัยของ Fu-in Tang และคณะ(2005) พบว่าสัมพันธ์ภาพ และบุคลิกภาพเป็นคุณสมบัติในอันดับต้นๆ ที่จะทำให้นักศึกษาพยาบาลยอมรับในตัวอาจารย์ผู้นิเทศ ผู้ที่มีความชำนาญในการให้การพยาบาล จึงไม่ได้เป็นบุคคลแรกที่นักศึกษายึดไว้เป็นแบบอย่าง สำหรับผู้ที่มีลักษณะทางวิชาการนั้น จะเป็นที่น่าเชื่อถือสำหรับนักศึกษา แต่ด้วยบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จึงส่งผลให้ นักศึกษายึดบุคคลเหล่านั้นไว้เป็นแบบอย่าง ดังนั้นการแบบอย่างในการปฏิบัติงานที่ดีสำหรับนักศึกษาคือการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามหลักวิชาการ แต่บุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี ประกอบกับมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้ป่วย ที่หากนักศึกษาพยาบาลจะนำแบบอย่างนี้ไปใช้เมื่อจบการศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพต่อไป

2.3 กิจกรรมที่ 3 การปฏิบัติกรวางแผนไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับนักศึกษาพยาบาล แต่การปฏิบัติกรวางแผนเพื่อเก็บ case ประสพการณ์เป็นลายลักษณ์อักษร และจริงจังแบบนั้น เป็นเรื่องที่ทำกันน้อยมาก การได้มีการคิดคำนวณ วางแผนระหว่างจำนวนวัน และจำนวน case ประสพการณ์นั้น เป็นเรื่องที่นักศึกษาส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญและปฏิบัติกรวางแผนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพร พูลสงวน (2539) พบว่า นักศึกษาปฏิบัติกรวางแผนการศึกษา 2

กิจกรรม คือ การจัดตารางเรียนล่วงหน้า และการจัดตารางอ่านเอกสารการสอน ซึ่งจะเห็นผลได้จากการทำงานที่นักศึกษาในกลุ่มที่ใช้การวางแผนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้จากวิธีซีเอสเอฟนั้น จะมีผลผ่านเกณฑ์การเก็บ case ประสบการณ์ ที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้กิจกรรมนี้อย่างชัดเจน การวางแผนจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้เห็นแล้วว่า ส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล เพราะการที่นักศึกษาเก็บ case ประสบการณ์ ได้มาก ก็เท่ากับได้ฝึกฝนในการทำกิจกรรมได้หลายๆด้าน หรือทำซ้ำหลายๆครั้ง จึงเป็นการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของนักศึกษาผู้นั้นด้วย

2.4 กิจกรรมที่ 4 เนื่องจากการเข้าห้องสมุดเป็นสิ่งที่นักศึกษาทำอยู่เสมอจึงขาดการลงบันทึกที่สม่ำเสมอ ส่วนการขึ้นปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยนักศึกษามีทักษะการแสวงหาความรู้ในการที่จะซักถามและหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา และเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพพยาบาล ที่จะต้องมีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้ก้าวทันกับเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อที่จะให้การรักษาที่ดีที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลสุข หิงคานนท์(2547) ได้กล่าวว่า บัณฑิตพยาบาลควรมีคุณลักษณะในด้านความมีจริยธรรม ความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้และการพัฒนาตนเอง มีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองและมีการปรับตัว ความรอบรู้ทางด้านวิชาการจะเป็นส่วนช่วยอย่างมากในการปฏิบัติงานต่างๆของนักศึกษา ทำให้กล้าที่จะปฏิบัติงาน และเมื่อปฏิบัติแล้วยอมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

2.5 กิจกรรมที่ 5 การที่นักศึกษาได้จดจำขั้นตอนการรับใหม่และการเตรียมผู้คลอด ได้เป็นส่วนใหญ่นี้ แสดงถึงการจัดระบบความคิดที่ดีและเมื่อกลับไปทบทวน ก็สามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องจะส่งผลให้นักศึกษาขึ้นปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงได้ วนิดา สุจิต (2543) กล่าวว่า นักเรียนในสังคมยุคข่าวสาร ข้อมูล ต้องมีความสามารถในการคิด การเลือก การตัดสินใจเลือกความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ มีความสามารถที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง การปฏิบัติงานได้อย่างมีสติ จะช่วยให้มีความผิดพลาดเกิดขึ้นน้อยกว่า นักศึกษาที่จดจำขั้นตอนไม่ได้ สำหรับการทำคลอด โดยภาพรวมนักศึกษาสามารถอธิบายขั้นตอนการทำคลอดได้ถูกต้อง แต่ยังขาดความครบถ้วนของกิจกรรมเพียงเล็กน้อย จากการที่นักศึกษาสามารถจดจำขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ จะส่งผลให้เมื่อปฏิบัติงานจริงบนหอผู้ป่วยนั้น นักศึกษาจะสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ดี และไม่มี ความตื่นเต้นจนเกินไป การปฏิบัติงานแต่ละครั้งก็จะเต็มไปด้วยการเรียนรู้และจดจำมากกว่าที่จะวิตกกังวลกับขั้นตอน และความตื่นเต้นกับสถานการณ์จริงที่นักศึกษาจะต้องพบบนหอผู้ป่วย

2.6 กิจกรรมที่ 6 นักศึกษาส่วนใหญ่มีการตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจ และมีการค้นคว้าหาคำตอบให้กับตัวเองอย่างสม่ำเสมอ เห็นได้ว่า การตั้งคำถามจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เกิดการพัฒนากาปฏิบัติงานได้ เมื่อนักศึกษาเกิดความสงสัยแล้วเกิดเป็นคำถาม จากนั้นมีการค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง เท่ากับเป็นการฝึกแก้ปัญหาให้กับตัวเองในระดับต้น ข้อค้นข้อใจเป็น

เหตุให้ค้นคว้าหาความรู้ การค้นพบคำตอบ วนิดา สุจิต (2543) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ จะเป็นส่วนที่สร้างความเข้าใจให้กับตัวนักศึกษาพร้อมทั้งสามารถจดจำลักษณะปัญหาและการแก้ไขได้เป็นอย่างดี การแก้ปัญหาจึงเกิดขึ้นเป็นกระบวนการ และที่สำคัญจะเป็นความรู้ และแนวทางที่ติดตัวนักศึกษาไปได้นาน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่ผ่านเกณฑ์การฝึกปฏิบัติงานนั้น เป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีการตั้งคำถามและตอบคำถามให้ตัวเอง

เมื่อพิจารณาถึงผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การฝึกปฏิบัติงานด้านการเก็บ case ประสพการณ์นั้น เป็นนักศึกษาที่ไม่มีการตั้งคำถามอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งถ้านักศึกษาไม่มีการตั้งคำถามกระบวนการแก้ปัญหาและจดจำความรู้ ก็จะเกิดขึ้นได้ยาก เมื่อไม่มีการฝึกคิดในแก้ปัญหา โอกาสที่จะพบปัญหาและแก้ไขไม่ได้ ขณะขึ้นปฏิบัติก็ย่อมต้องสูงกว่านักศึกษาที่มีการฝึกคิด ซึ่งจะมีกระบวนการแก้ปัญหาและจดจำความรู้ที่ดีกว่า สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถผ่านเกณฑ์การฝึกปฏิบัติงานได้

2.7 กิจกรรมที่ 7 จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีการประเมินผลตนเอง ทุกสัปดาห์ เป็นส่วนช่วยให้นักศึกษาสามารถผ่านเกณฑ์การฝึกปฏิบัติงานได้เป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริพร พูลลงวน (2539) ที่พบว่า นักศึกษามีการติดตามและประเมินตนเองหลังเรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียน อยู่ในระดับมาก การประเมินผลตนเองจะส่งผลให้นักศึกษา มีการจัดการการเก็บ case ประสพการณ์ อย่างเป็นแบบแผน นักศึกษาจะต้องพบกับปัญหาที่จำนวน case ที่ได้ ไม่เป็นไปตามที่วางแผน ทำให้ต้องมีการแก้ปัญหา และเร่งตัวเองในสัปดาห์ต่อไป ซึ่งถือเป็นการให้ความสำคัญกับปัญหาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เป็นการฝึกให้นักศึกษาสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างมีแบบแผน และทิศทางต่อไป

3. จากการทดลองใช้ทั้ง 7 กิจกรรมในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาล บัจฉัย G คือ การปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ บัจฉัย E การประเมินคุณค่า และ บัจฉัย A คือ แรงจูงใจ ตามลำดับ ส่วนงานวิจัยของ Ming Tian Tsai and Ling Long Tsai (2004) ที่ศึกษาเรื่อง บัจฉัย ที่มีผลต่อการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลโดยนำวิธีซีเอสเอฟมาใช้ นั้นพบว่า แรงจูงใจเป็น บัจฉัยหลักที่ส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนภาคปฏิบัติ และเป็นกุญแจสำคัญที่จะมีผลให้นักศึกษามีความเต็มใจที่จะเรียนหรือนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติ พูลสุข หิงคานนท์ (2547) กล่าวว่า เมื่อบัณฑิตพยาบาลมีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติจะดี คุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาลก็จะดีไปด้วย การทดลองครั้งนี้ นักศึกษามีคะแนนใน บัจฉัยด้านการปฏิบัติสูง แสดงให้เห็นได้ว่ากิจกรรมที่ทดลองใช้ในครั้งนี้ มีผลต่อการได้รู้จักนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของนักศึกษา ส่วน บัจฉัยด้านการประเมินคุณค่า นั้นเป็น บัจฉัยหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องในด้านความรู้ การมีข้อมูลที่ถูกต้องมากพอ นั้นคือการมีความพร้อมที่จะนำความรู้มาใช้ได้ในทุกสถานการณ์

4. เมื่อพิจารณาวิธีซีเอสเอฟที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การตั้งเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาปัจจัยเพื่อนำสู่เป้าหมาย ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกิจกรรมในแต่ละปัจจัย ขั้นตอนที่ 4 การสร้างและตรวจสอบเมทริกซ์ซีเอสเอฟ และขั้นตอนที่ 5 การนำไปใช้ จะเห็นได้ว่า ในแต่ละขั้นตอนไม่ได้เป็นสิ่งที่ยากจนไม่สามารถปฏิบัติได้ หากดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 5 ก็จะสามารถค้นหากิจกรรม ที่จะตอบสนองต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ จากการทดลองทำให้ทราบได้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง คือการนำไปใช้ สำหรับงานวิจัยที่ไม่ได้มีการดำเนินการในขั้นตอนที่ 5 จะไม่สามารถทราบได้เลยว่า กิจกรรมที่ได้นั้น มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด เห็นได้จากงานวิจัยของ Ming Tian Tsai and Ling Long Tsai (2004) ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลโดยนำวิธีซีเอสเอฟมาใช้ ผลการวิจัยคือ ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติได้แก่ แรงจูงใจ ความคิดเชื่อมโยง และทักษะ ซึ่งปัจจัยที่ได้จะเป็นเพียงข้อมูลเพื่อให้ทราบและตระหนักถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติเท่านั้น ยังต้องมีการศึกษาค้นคว้าต่อไป หากต้องการหา กิจกรรมที่จะช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย จึงเห็นได้ว่าวิธีซีเอสเอฟจะมีประสิทธิภาพ และนำผลการวิจัยไปใช้ได้จริงนั้น การดำเนินการในขั้นตอนที่ 5 คือการนำไปใช้นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับกิจกรรมที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่สามารถมองเห็นเป้าหมายของการปฏิบัติ และมีความเป็นเหตุเป็นผลในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง กิจกรรมบางข้ออาจไม่ใช่กิจกรรมที่ แตกต่างไปจากที่เราเคยพบมา แต่ด้วยวิธีซีเอสเอฟ ทำให้ได้กิจกรรมที่ตอบสนองกับปัญหาที่ต้องการจะแก้ไข และมองเห็นเป้าหมายในการปฏิบัติแต่ละกิจกรรม ความสำคัญของการหากิจกรรมเพื่อพัฒนาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ใช่อยู่แค่เพียงเป็นกิจกรรมที่ใหม่ และประสบความสำเร็จทันทีหลังการปฏิบัติ แต่สิ่งสำคัญคือ การที่เรารู้ว่าเราทำอะไร มีเป้าหมายอย่างไร และทำเพื่อวัตถุประสงค์อะไร และสิ่งที่จะทำให้เรามั่นใจได้ว่ากิจกรรมนั้นๆ จะช่วยให้เราดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาไปได้ถูกต้อง ก็คือวิธีซีเอสเอฟ และสิ่งที่ส่งเสริมให้วิธีซีเอสเอฟเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ก็คือการได้ทดลองปฏิบัติในขั้นตอนของการนำไปใช้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถค้นพบกิจกรรมที่นำสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. วิทยาลัยพยาบาลและอาจารย์ผู้รับผิดชอบการขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ควรจะได้มีการนำกิจกรรมทั้ง 7 ข้อนี้ ไปใช้เป็นการเสริมจากหลักสูตรการฝึกปฏิบัติงานตามปกติ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล

2. ควรมีการกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยอาจารย์ผู้สอนต้องกำหนดให้เป็นกิจกรรมสำหรับนักศึกษา เช่น การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3. อาจารย์พยาบาลควรมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติให้เป็นปัจจุบัน และมีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีกับนักศึกษา ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการพยาบาล เฉพาะนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ในทักษะการรับใหม่และการเตรียมคลอด และทักษะการทำคลอด จึงควรมีการวิเคราะห์กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน ในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีอื่นๆด้วย เช่น นักศึกษาพยาบาลชั้นปี 2 ที่มีการฝึกทักษะปฏิบัติงานด้านการพยาบาลทั่วไป หรือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีเน้นการฝึกทักษะปฏิบัติงานด้านการพยาบาลเฉพาะด้านที่มีความซับซ้อนขึ้น เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมที่จะนำมาใช้กับนักศึกษาว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ได้นำวิธีซีเอสเอฟมาทดลองใช้ทางการศึกษา แต่จากรายงานทางด้านเอกสารและงานวิจัยต่างๆ พบว่าปัจจุบันวิธีซีเอสเอฟมีผู้นำมาประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในต่างประเทศทั้งในด้าน การจัดการทางธุรกิจ การท่องเที่ยว การบริหารงานต่างๆ และการพัฒนายุทธศาสตร์ ดังนั้นประเทศไทยจึงควรมีการศึกษาและนำวิธีซีเอสเอฟมาทดลองใช้เพื่อการพัฒนางานในด้านต่างๆ